

V oplatce jsi všecek tajně | Podoby eucharistického Krista ve vizuální kultuře

ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC | GALERIE

VERNISÁŽ: 23. 3. 2017 | 18.30 hodin

AUTOŘI A KURÁTOŘI VÝSTAVY | Michaela Ottová, Libor Štunc, Helena Zápalková

ODBORNÝ GARANT VÝSTAVY | Aleš Mudra

SPOLUPRÁCE | Petr Jindra, Olga Kotková, Jan Royt

ASISTENT VÝSTAVY | Martin Fišr

ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ | Tomáš Lampar

GRAFICKÝ DESIGN | Vladimír Vaca

RESTAUROVÁNÍ A PŘÍPRAVA EXPONÁTŮ | Veronika Wanková, Ondřej Žák

INSTALACE | Jan Kutra, Vladimír Sedláček, Filip Šindelář, Ondřej Žák

OLOMOUC, 23. 3. 2017 – Pokud si myslíte, že vás staré umění nemůže překvapit, výstava „V oplatce jsi všecek tajně“ v Arcidiecézním muzeu Olomouc vás vyvede z omylu. Objevíte například téměř zapomenuté velikonoční rituály, kdy se v kostelích používala socha Krista s pohyblivými pažemi obřadně snímaná z kříže a ukládána do hrobu. Při velikonoční vigílii pak kněz postavil na oltář sochu Vzkříšeného Krista, která zde zůstala po čtyřicet dní, aby pak při liturgické inscenaci Ježíšova nanebevstoupení zavěšená na laně putovala vzhůru do klenby kostela, kde zmizela lidským očím v dutém svorníku.

Na výstavě v Galerii Arcidiecézního muzea však nejsou jen zajímavosti. Je to reprezentativní expozice představující eucharistii – jednu ze základních součástí křesťanského kultu, při které se připomíná Poslední večeře Ježíše Krista přijímáním vína a chleba a vzdávají se díky za spasení. Výstavu uvozují slova veršované modlitby, zaznamenané kolem roku 1300 v breviáři svatojiřské abatyše Kunhuty, dcery Přemysla Otakara II., která je oslavou mysteria eucharistie, svátostné přítomnosti Spasitele v proměněné „oplatce“.

Díky výjimečnému postavení v křesťanském životě byla a je eucharistie bohatou inspirací pro výtvarné umění. „Návštěvníci tak mohou na výstavě spatřit například výjimečný obraz Epitafu pátera Cleemensa z počátku 16. století, který spojuje alegorický námět Krista ve vinném lisu se Studnicí života. Z Kristovy rány vytéká ve vinném lisu krev do studny, coby pramene milosti, kde ji zachycují andělé-ministranti do kalichů a podávají ji věřícím,“ popisuje obraz spoluautorka a kurátorka výstavy Helena Zápalková.

Mezi více než padesáti exponáty na první pohled zaujme také rozměrný, téměř tři metry dlouhý obraz Poslední večeře, který je fragmentem monumentálního oltáře z kostela sv. Jakuba v Kutné Hoře. Spatřit lze ovšem nejen díla malířská a sochařská, ale i vzácné práce uměleckého řemesla – zejména liturgické nádoby z drahých kovů, jako jsou kalichy, ciboria a monstrance. „Způsob ukládání nejsvětější svátosti na oltáři v době baroka ilustruje drahocenný, želvovinou obložený tabernákl (svatostánek) se slonovinovým korpusem Ukřížovaného Krista. Toto exkluzivní dílo bylo vytvořeno pro opata někdejšího cisterciáckého kláštera v Plasích podle návrhu slavného českého barokního architekta italského původu, Jana Blažeje Santiniho-Aichela, mj. autora poutního kostela Svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře – památky UNESCO,“ pokračuje Zápalková.

Přestože těžiště výstavy spočívá v exponátech z období pozdního středověku, instalaci vhodně doplňují vybraná díla z doby baroka a 20. století. Právě v českém umění minulého století toto téma pozoruhodně silně rezonovalo. „Dokládají to práce například Františka Bílka, Jana Zrzavého, Bohuslava Reynka, Vojmíra Vokolka nebo Ivana Sobotky,“ uvedla Helena Zápalková.

V květnu pak na téma výstavy volně naváže audiovizuální instalace Pavla Mrkuse v křížové chodbě Arcidiecézního muzea. „Autor, který vystavoval na tak prestižních místech, jako jsou Benátské bienále, Centre Georges Pompidou v Paříži nebo Chelsea Art Museum v New Yorku, vytvoří instalaci na míru přímo do prostor Ambitu,“ dodala kurátorka.

Výstavu tvoří čtyři tematické okruhy

I. Mše. Předmětem prvního oddílu je samotná mše, tedy rituál, při němž podle ustanovení Ježíše mají lidé na jeho památku jíst chléb, který je jeho tělem, a pít víno, které je jeho krví. Vedle zobrazení Večeře páně, zahrnuje díla s námětem eucharistického stolu i liturgické náčiní k vysluhování mešní oběti (kalichy, ciboria, pyxidy, monstrance).

II. Eucharistické alegorie a zázraky. Eucharistické alegorie představují jeden ze způsobů, jak názorně představit oficiální učení církve. Víru ve skutečnou přítomnost Krista v eucharistii posilovalo šíření legend o eucharistických zázracích.

III. Příběh Kristových pašijí. Vedle jednotlivých pašijových zastavení, připomíná tento oddíl také poutě do Svaté země a předměty s nimi spojené (relikviáře a růžence se dřevem sv. Kříže, modely kaple Božího hrobu).

IV. Kristovo tělo ve výtvarném umění. Díla s námětem vtělení a oběti Krista (Madona s dítětem, Olivová hora, Ukřižování, Oplakávání, Pieta, Kristus v hrobě, Bolestný Kristus, ale také Zmrtvýchvstalý Kristus).

Reprízy v Plzni a Praze

Výstava vznikla ve spolupráci se Západočeskou galerií v Plzni a Královskou kanonií premonstrátů na Strahově. Premiéra výstavy v olomouckém Arcidiecézním muzeu potrvá do 10. září. Poté budou následovat reprízy v Západočeské galerii v Plzni (20. 10. 2017 – 4. 2. 2018) a ve Strahovském klášteře (15. 3. 2018. – 20. 5. 2018).

Doprovodný program k výstavě V oplatce jsi všecek tajně

Komentovaná prohlídka | 18. dubna

Výstavou vás provede kurátorka Helena Zápalková.

Rezervace, informace: pokladna@olmuart.cz | tel. 585 514 241

Hymny ke svátku Božího těla | 18. června

*Koncert a komentovaná prohlídka kostela sv. Mořice**

Kostel sv. Mořice v Olomouci má unikátní varhany, které nám představí slovem a především koncertem hymnů ke svátku Božího těla, které tematicky navazují na výstavu, varhaník Karel Martínek. Součástí tematického večera bude krátká komentovaná prohlídka kostela i samotných varhan, na kterou je nutné se dopředu objednat.

Vokolkem Kutné Hory | 24. června

*Celodenní zájezd**

Celodenní výlet představí dvě sakrální realizace zajímavé umělecké osobnosti Vojmíra Vokolka. Zaměříme se na jeho freskovou výzdobu kostelů v Dolní Bučici a Rozhovicích. V druhé půli dne si prohlédneme městskou památkovou rezervaci v Kutné Hoře, která je na seznamu světového dědictví UNESCO.

Nejnovější místa eucharistie | 9. září

*Celodenní zájezd**

Druhý celodenní výlet představí nejnovější místa eucharistie v blízkosti Olomouce. Navštívíme kostel sv. Václava v Sazovicích u Zlína, který je dílem architekta Marka Jana Štěpána (svěcení 13. 5. 2017). Dalším cílem se stane kaple s křížovou cestou v Šárovech u Zlína.

Cesta k Božímu hrobu | 24. září

*Komentovaná vycházka**

Nedělní komentovaná vycházka se zaměří na poutnickou tematiku a provede diváky výstavou a dalšími kulturními zajímavostmi Olomouce až k Božímu hrobu v kostele Neposkvrněného početí Panny Marie.

* *Rezervace, informace: Hana Lamatová* lamatova@olmuart.cz | tel: 585 514 174

Kompletní doprovodný program k výstavě naleznete na webových stránkách muzea www.muo.cz a v měsíčních přehledech.

KONTAKT PRO MÉDIA

Mgr. Tomáš Kasal

tiskový mluvčí

Muzeum umění Olomouc | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

K: Muzeum moderního umění | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

T: 585 514 282 | M: 602 671 477

E: kasal@olmuart.cz | [web](#) | [facebook](#) | [twitter](#)

